

**Základní škola a Mateřská škola Bílý Kostel nad Nisou,
příspěvková organizace**

Minimální preventivní program

(1. – 5. ročník)

V Bílém Kostele nad Nisou 29.8.2024

Mgr. Irena Kostelencová
ředitelka školy

Obsah

1. Charakteristika školy
2. Analýza současného stavu
3. Závazné dokumenty
4. Vytýčení sociálně patologických jevů
5. Cíle a principy
6. Úkoly pedagogických pracovníků
7. Oblast prevence
8. Preventivní témata v době vyučování
9. Koordinace preventivních aktivit
10. Řešení přestupků
11. Krizový plán proti šikaně
13. Krizový plán - krádeže a vandalismus v prostředí školy
14. Krizový plán - kyberšikana
15. Pravidla pro bezpečné užívání internetu

1. Charakteristika školy

Základní škola v Bílém Kostele nad Nisou je malá venkovská škola rodinného typu, kterou navštěvuje v tomto školním roce 51 žáků. Žáci jsou rozděleni do jedné dvoutřídky (2. a 4. ročník) a do 3 samostatných tříd – 1.ročník, 3.ročník, 5.ročník. Všichni žáci jsou z naší obce. Žáci různého věku se vzájemně ovlivňují, obohacují, starší pomáhají mladším, mladší se učí od starších. Děti se zúčastňují většiny akcí společně – kulturní pořady, zábavná odpoledne, sportovní soutěže, vycházky do přírody, naučné vzdělávací akce. Blízkost přírody je často využívána jak při vyučování, tak pro volnočasové aktivity. Toto spojení má dobrý vliv na vytváření kladného vztahu k přírodě. Žáci se tak učí přírodu ochraňovat a poznávat.

Moderní hřiště, které je zbudováno u budovy školy, slouží sportovnímu vyžití nejen v dopoledních vyučovacích hodinách, při aktivním odpočinku v družině, ale také odpoledne je navštěvováno dětmi i dospělými.

V počítačové třídě byly vyměněny staré počítače za nové. Žáci se učí vyhledávat potřebné informace a zdokonalují se v práci s informační technikou, pomocí výukových programů procvičují již probrané učivo. Interaktivní tabule slouží k zábavnějšímu vyučování a k novým metodám v předávání a získávání informací z různých oblastí vzdělávání.

V prostorách budovy školy jsou určené plochy k hraní, relaxaci a odpočinku mezi vyučovacími hodinami.

Žáci mohou po vyučování navštěvovat tyto kroužky: čtenářský, anglický jazyk pro prvňáky a druháky, taneční, kroužek pohybových her, floorball, výtvarné dílny, hra na flétnu. Školní knihovna nabízí dětem pestrou řadu knižních titulů.

Činnost školní družiny je bohatá, žáci zde všestranně rozvíjí své dovednosti.

V tomto školním roce má 1 žák PPP potvrzenou vývojovou poruchu učení nebo jiný vzdělávací problém.

2. Analýza současného stavu

Ve škole převládá příznivé, bezpečné, sociálně pozitivní klima. Rodinná atmosféra umožňuje otevřené a včasné řešení vzniklých výchovných, vzdělávacích a sociálních problémů. Tyto problémy nejsou časté a v minulém školním roce nebyly ani závažné. Všichni žáci pravidelně navštěvují školu, plní si své povinnosti, vůči sobě navzájem jsou kamarádští a ohleduplní. Ve škole se nesetkáváme s nežádoucími jevy, jako je agresivita, nekázeň, nesnášenlivost vůči druhým ani s jiným sociálně patologickým chováním (s násilím, vandalismem, šikanou,...). Občasné vulgarismy a mírné potyčky jsou jediné problémy, které zatím musíme řešit. Žáci ví o schránce důvěry, které mohou svěřit své problémy, ale mohou se se starostmi obrátit osobně na pedagogické pracovníky. Snažíme se o citlivý a individuální přístup v komunikaci. Také při jednání s rodiči upřednostňujeme otevřenost a vzájemnou důvěru.

3. Závazné dokumenty

Při realizaci MPP vycházíme z těchto dokumentů:

- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 14514/2000-51 k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 28275/200-22 k prevenci a řešení šikanování
- Strategie prevence SPJ u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR na období 2002-2006
- Metodický pokyn MŠMT ČR č.j. 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví.

4. Vytýčení sociálně patologických jevů

Minimální preventivní program se zaměřuje na prevenci všech negativních sociálních jevů, které se ve škole mohou vyskytovat:

- Drogových závislostí, alkoholismu a kouření
- Kriminality a delikvence
- Virtuálních drog (počítače, televize a video)
- Patologické hráčství (gambling)
- Záškoláctví

- Šikanování, vandalismu a jiných forem násilného chování
- Xenofobie, rasismu, intolerance, antisemitismu

V rámci primární prevence chceme poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně věku), naslouchat jejich problémům, otevřeně s nimi hovořit, zvýšit jejich odolnost vůči těmto jevům a nabídnout jim alternativní způsob trávení volného času.

Škola na sebe musí vzít povinnost poskytovat nabídku takových činností a podmínek, které vedou k získání potřebných sociálních dovedností, k odmítání všech forem sebeustrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Cílové skupiny:

-jsou jimi všichni žáci ZŠ

-zvláště je třeba se zaměřit na:

- děti se zdravotními problémy
- žáky se specifickými vzdělávacími potřebami
- žáky v riziku
- žáky, kteří rizikové chování vykazují
- na děti s odlišnou etnickou příslušností

5. Cíle a principy

Rozvoj kompetencí žáků

- Sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace)
- Pozitivní vnímání sebe sama
- Rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle)

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců
- Zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- Vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem

Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

Přístup k informacím a práce s informacemi

- Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace. Vytváření vlastního názoru, životního postoje.
- Poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

Spolupráce

- Celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel – žák
- Otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) – rodič
- Spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu
- Propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence)

6. Úkoly pedagogických pracovníků

Vedení školy

- koordinovat, pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat preventivní činnost
- spolupracovat s rodiči a institucemi, které se podílejí na prevenci
- v rámci možností usilovat o zajištění finančních prostředků určených na aktivity
- ve spolupráci s třídními učiteli a metodikem prevence řešit přestupky proti Řádu školy, které souvisí se sociálně patologickými jevy
- zajišťovat informovanost a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- vést evidenci základních právních předpisů a norem, metodických pokynů a dalších důležitých materiálů

Metodik prevence

- spolupracovat s vedením školy při plnění jeho úkolů
- poskytovat vyučujícím a žákům odbornou pomoc a radu
- zajišťovat a zprostředkovávat potřebnou literaturu, propagační, audiovizuální materiál
- koordinovat postup při zjištění sociálně patologických jevů
- informovat vedení školy a pedagogický sbor a rodičovskou veřejnost o nových poznatcích a zkušenostech z oblasti prevence
- účastnit se školení a seminářů s preventivní tematikou

Všichni pedagogičtí pracovníci

- neustále aktualizovat své poznatky a informace z oblasti prevence
- v rámci DVPP se účastnit akcí zaměřených na problematiku prevence sociálně patologických jevů
- v rámci možnosti svého vyučovacího předmětu řešit problematiku SPJ
- v rámci možnosti svého předmětu zavádět do vyučování prvky etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, preventivní výchovy
- klást důraz na lidská a občanská práva a povinnosti, úctu k lidskému životu, toleranci, respekt k odlišnosti
- působit na žáky vlastním příkladem
- neopomíjet a nepřecházet veškeré příznaky a projevy společensky nežádoucích jevů, či rodičího se problému
- spolupodílet se na řešení výše zmíněných problémů s vedením školy, metodikem prevence a příslušnými institucemi

7. Oblast prevence

Prevence musí probíhat v jednotlivých vyučovacích hodinách s cílem učit žáky poznávat své okolí, sebe sama a vážit si sebe sama, svého zdraví, každého člověka a národu s využitím všech dostupných podmínek, daných volnočasových aktivit mimo vyučování, vycházek, sportovních, kulturních akcí (kino, divadlo, sport), poznávacích soutěží, školních výletů a podobně. Respektovat fakt, že počátkem zneužívání drog jsou prokazatelně kouření a alkohol.

Nejúčinnější prevencí sociálně patologických jevů jsou společně vytvořená a dodržovaná pravidla ve třídě, výchovné skupině a ve škole. Jedná se o pravidla týkající se soužití v konkrétním společenství žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců školy, a o pravidla provozu a chodu školy (vnitřní řády). Pravidla soužití jsou „nepsaná“. Jedná se o pravidla vzájemného respektu, úcty, důvěry, empatie a dalších životních kvalit a dovedností. Pravidla se týkají všech.

V jednotlivých předmětech vytvářet optimální podmínky pro proces, vytváření dovedností v sociální komunikaci, zvládání sociálních vztahů a stresových situací mezi žáky a učiteli.

Velmi důležitá je koncepčnost a soustavnost vlivu na žáka s výraznou převahou pozitivních motivů, vzorů a aktivit, posilující zdravé způsoby chování a osobní odpovědnost žáků za zdraví nad přílišným varováním a odstrašováním. Dodržovat ustanovení Úmluvy o

právech dítěte ve smyslu „práva dítěte na fyzický, duševní, morální, duchovní a sociálně zdravý rozvoj“, zajišťovat podmínky optimálního rozvoje žáků. Celá škola musí vynaložit všechny síly na ochranu dětí před zanedbáváním výchovy a nedůslednou ochranou dětí před škodlivými vlivy.

Uplatňovat přiměřenou represii. Důsledně kontrolovat dodržování zákona č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi ve znění pozdějších úprav, včetně plnění oznamovací povinnosti a seznamování s ním v rámci etické a právní výchovy.

Optimalizovat vztahy mezi žáky a všemi pedagogickými pracovníky školy. Věnovat zvýšenou pozornost žákům handicapovaným, žákům se zdravotními a sociálními riziky. Zajišťovat dostatečné množství volnočasových aktivit. Aplikovat vhodné a dostupné formy propagace zdraví a zdravého životního stylu ve vzdělávání a režimu žáků. Vytvářet podmínky pro praktické uplatňování poznatků, dovedností a postojů z oblasti zdravého životního stylu, které žáci získali ve výuce, v každodenním školním i domácím režimu.

Úkoly:

- Zařadit preventivní činnost do hodin PRV, VL, PŘ, a ČJ formou rozhovorů, besed a dramatizací témat šikany, agresivity, kouření, osobní hygieny a její význam pro zdravý životní styl
- Seznamovat žáky s různými etnickými skupinami, předcházet možným projevům rasismu
- Dramatizovat situace při nabízení a odmítání cigaret a alkoholu

Sledujeme faktory zvyšující riziko u dětí:

Jde o zneužívání nebo závislost na alkoholu či jiných drogách u některého z rodičů, sourozenců nebo přátel. Problémy s učením, chováním, pozorností nebo tempem mohou být také spouštěcím mechanismem. Dále to mohou být duševní problémy, zanedbávání, týrání, zneužívání dítěte. Ale také příliš pečující rodinné prostředí, které dětem nedává dostatek prostoru pro vlastní odpovědnost, svobodnou volbu a vlastní cestu. Také nevhodné sociální okolí v místě bydliště může být spouštěcím faktorem.

8. Preventivní témata v době vyučování

Převážná část preventivního programu je věnována schopnosti komunikovat, diskutovat, řešit problémy a konflikty, vyjadřovat své názory v komunitním kruhu třídy.

1. ročník

ČJ – schopnost řešit problémy, kladné hodnocení sebe sama, posilování komunikačních dovedností, odpovědnost za své chování

PRV – pravidla soužití v rodině, hodnota zdraví (zneužití léků, pití), zdravé zuby (prevence, preventivní lékařské prohlídky, informovanost), správná výživa

VV- hodnota zdraví, zdravý rozvoj dítěte

TV – sport jako součást zdravého životního stylu

2. ročník

ČJ – zásady slušného chování (prosba, omluva,...), řešení neshod se spolužáky

M – sebekontrola a spolupráce žáků

PRV – zdraví, hygiena, denní režim, škodlivost kouření a alkoholu, tísňová volání a první pomoc, linka důvěry

VV – skupinová práce a spoluodpovědnost

3. ročník

PRV – rodinná výchova – pocit důvěry, klid, strach,...

Obec, kde žiji, domov

Výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, zdravé výživě

Zdravé zuby-hygiena, čistota

ČJ - jednání dětských hrdinů, příklady správného a zdravého života v literatuře

VV – tvorba plakátu – téma cigarety a alkohol NE

TV – pohybové aktivity jako součást zdravého života

4. ročník

ČJ – vztah dětských hrdinů a dospělých osob, komunikace mezi lidmi

PŘ – účinek některých rostlin na zdraví člověka (rostliny jedovaté, léčivé, drogy)

TV – význam pohybu a sportu pro zdraví, zařazení sportu do režimu dne

VV – zachycení pocitů pomocí barev

5. ročník

ČJ – pomoc druhému, pocit bezpečí v rodině, důvěra v okolí a v sama sebe, zázemí v kolektivu, ve škole, v rodině

PŘ – ochrana zdraví, nebezpečí drog, alkoholu, kouření, zdravá výživa, současná lékařská péče, význam očkování

VL – vztah k dějinám-uvědomění si, kam patřím, láska k vlasti, hodnotám národního dědictví

HV – mezilidské vztahy – přátelství, muzikoterapie, nebezpečí drog-příklady zpěváků, jejich rodin. Vůle-příklady nemocných muzikantů a jejich vítězství nad drogou.

Cíle MPP jsou realizovány v oblasti:

- Zdravého životního stylu – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity, zájmová činnost
- Společenskovední – formou komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- Přírodovědné – člověk
- Sociálněprávní – postoj společnosti k společensky nežádoucím jevům, práva dítěte

9. Koordinace preventivních aktivit

Ředitelka školy tvoří MPP za spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky a se vzniklým MPP seznamuje další zaměstnance školy, všichni jsou zaangažováni do jeho realizace. Metodik primární prevence – ředitelka spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Liberci, se Spec.ped.centrem v Liberci. Preventivní působení probíhá aktuálně během výchovně-vzdělávacího procesu a zasahuje do všech jeho částí. V průběhu školního roku se pedagogové zúčastňují školení a seminářů dle možností, samostatně získávají informace z dostupných zdrojů, předávají si zkušenosti, vzájemně se radí.

Snažíme se o spolupráci s rodiči, ti jsou seznámeni s MPP na třídních schůzkách. Rodiče jsou informováni hlavně v oblasti prevence užívání návykových látek, šikany. Důležitá telefonní čísla a kontaktní adresy jim poskytneme. Dovídají se o změnách chování, které by se u jejich dětí mohly vyskytnout a o tom, jak se zachovat, zjistí-li u dítěte závislost, či stane-li se obětí šikany.

Preventivní činnost je postavena na respektu k potřebám jednotlivce a to žáka stejně jako učitele, na komunikaci a spolupráci uvnitř školy všech se všemi ve škole i mimo školu. Jde o komunikaci učitelů, rodičů a ostatních, kteří se školou spolupracují.

Instituce, s kterými spolupracujeme:

- PPP Liberec Truhlářská ul.
- Obecní úřad Bílý Kostel nad Nisou
- Policie ČR
- SPC Liberec

Spolupracujeme také s místními spolky, kteří pracují s mládeží – fotbalisté a Sokol. Škola napomáhá při organizování akcí pro děti a mládež v obci.

10. Řešení přestupků

Na začátku školního roku jsou žáci podrobně seznámeni se školním řádem a také s důsledky, které ponесou za jeho porušení. Nejdůležitější informace jsou shrnuty do takzvaných pravidel, které mají žáci vyvěšeny na nástěnce a jsou na ně pravidelně upozorňováni. Tou nejsrozumitelnější formou je zde sepsáno, jak se mají žáci ve škole správně chovat.

V případě, že selže prevence na škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením: viz doporučení MŠMT v Koncepti...

- individuální rozhovor se žákem, spolupráce s rodinou, popř. uvědomění odborníků a ostatních institucí
- v případě nezájmu rodičů uvědomit odbor soc. věcí – péče o dítě (např. neomluvené hodiny)
- spolupráce s PPP
- oblast zdravotnictví – vzájemná informovanost a spolupráce na protidrogové prevenci
- policie – řešení trestní činnosti na škole (č.j. 25 884/2003-24)
- Pokud se objeví šikana na škole, bude postupováno podle Metodického pokynu MŠMT k prevenci šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (č.j. 28275/2000-22).“

Řešení neomluvených hodin

- do 10 hod. neomluvené nepřítomnosti: Řeší třídní učitel pohovorem se zákonným zástupcem žáka – upozorní na povinnosti stanovené zákonem a na důsledky pokračující neomluvené nepřítomnosti. Zákonný zástupce je pozván doporučeným dopisem. Pořízen a podepsán zápis.
- nad 10 hod. neomluvené nepřítomnosti: Ředitel školy svolá výchovnou komisi za účasti zákonného zástupce, ředitele školy, zástupce orgánu sociálně právní ochrany dětí, metodika prevence. Zák. zástupci pozváni doporučeným dopisem, pořízen a podepsán zápis.
- nad 25 hod. neomluvené nepřítomnosti: Ředitel školy zašle orgánu sociálně právní ochrany dětí bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví a dokumentaci s předchozích opatření.

V průběhu školního roku vybíráme z aktuální nabídky kulturních, sportovních a jiných akcí.

12. Krizový plán proti šikaně

- **ZA ŠIKANU POVAŽUJEME:**

Opakované bití, kopání, urážení, posmívání, nadávky, pomluvy, vydírání, ničení a manipulace s věcmi(házení, schovávání, braní, ...), nucení k ponižujícím činnostem, násilnické příkazy, vyčleňování z kolektivu.

Škola je zodpovědná za bezpečnost žáků, má povinnost chránit je před násilím. Při šikaně jde vždy o projev patologických mezilidských vztahů.

VÝVOJOVÁ STÁDIA:

1. Mírné, častější fyzické násilí, postižený je neoblíbený, neuznávaný. Ostatní ho odmítají, pomlouvají, je terčem vtipů.
2. Fyzická agrese – provádí ji agresivní jedinec nebo je „ventilem“ celé třídy.
3. Vytvoření jádra. Ve třídě vznikne skupina agresorů, kteří začínají spolupracovat. Náhodné šikanování se mění na systematické.

4. Většina třídy přijímá chování agresorů jako normu.
5. Žáci třídy jsou rozděleni na agresory a postižené.

Pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé oběti poskytnout okamžitou pomoc. Učitel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku postihu pro neoznámení případně nepřekažení trestného činu, nadřování či schvalování trestného činu, v krajním případě i podněcování.

- **KDY ZAČÍT VYŠETŘOVAT:**

1. Žák je o přestávce sám, chodí do školy těsně před začátkem vyučování, do třídy těsně před zvoněním nebo až s učitelem.
2. Vyhledává blízkost učitelů.
3. Zhoršení prospěchu, nadměrná absence, objevuje se neomluvená absence.
4. Má v nepořádku své školní potřeby – poškozené, špinavé, rozházené.
5. Odřeniny, modřiny, zranění.
6. Nejistota, ustrašenost při vystoupení před třídou.
7. Žák je smutný, nešťastný, depresivní.
8. Od ostatních dětí je častován posměšky, kritikou, nadávkami, hrubými žerty.
Je tělesně napadán, agresi neoplácí. Dostává panovačné příkazy a podřizuje se jim.

- **PLÁN PREVENCE:**

Vytvořit a zajistit pro žáky programy na podporu sebevědomí, umění komunikace, na zjištění rušivých zvláštností chování, sociometrie tříd.

- Vysvětlit žákům, co je šikana a jak se jí mohou bránit (besedy, rozhovory,...)
- Seznámit žáky a učitelé s Chartou proti šikaně.
- Nezastupitelnou roli má třídní učitel, sleduje chování žáků, vede žáky k osobní odpovědnosti, spolupracuje s ostatními vyučujícími. Závažné problémy řeší s ředitelkou školy.
- Žáci mohou využívat schránku důvěry.

- Věnovat pozornost pohybovému režimu žáků o přestávkách i v hodinách. Zařazovat oddechové chvíle pro uvolnění energie a odreagování stresu a agresivity.
- Vést evidenci problémových žáků a řešení problémových situací.
- Kontrolovat kvalitu dozorů ve škole a řízení tříd.

- **JAK ŘEŠIT PŘÍPAD ŠIKANOVÁNÍ ŽÁKŮ:**

1. Rozhovor s těmi, kdo na šikanování upozornili a oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální případně konfrontační pohovory se svědky (nikdy však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany dětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Účastní – li se šikanování většina problémové třídy nebo jsou-li normy agresorů třídou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník- specialista na problematiku šikanování z PPP.

13. Krizový plán - krádeže a vandalismus v prostředí školy

Jak postupovat preventivně proti krádežím:

1. Ve školním řádu uvést, že krádeže jsou protiprávním jednáním a jakmile se škola o takovém protiprávním jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučí poškozenému, aby se na tyto orgány obrátil.
2. Upozornit žáky a jejich zástupce, že nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola ve školním řádu zdůrazní, že cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním nemají žáci do školy nosit.

3. Vést žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímavý vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogům.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem:

1. O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc předat orgánům činným v trestním řízení nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
3. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Jak postupovat při vzniku škody způsobené vandalismem:

1. Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
2. V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat škodu.
3. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradě škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

14. Krizový plán – kyberšikana

Kyberšikana je druh šikany, která využívá elektronické prostředky, jako jsou mobilní telefony, e-maily, pagery, internet a podobně. Termínem kyberšikana označujeme nebezpečné komunikační jevy realizované prostřednictvím informačních technologií, jež mají za následek ublížení nebo jiné poškození obětí. Toto ublížení může být záměrem útočnicka, tak důsledkem např. nevhodného vtipu, nedorozumění mezi obětí a útočником, nedomyšlením důsledku jednání ze strany útočnicka atd. Oběť je poškozována opakovaně, ať už původním útočником

či osobami, které se do kyberšikany zapojí později. Kyberšikana je druhem psychické šikany.

Jak se chránit před kyberšikanou a jak bránit kyberútokům?

V současné chvíli neexistuje způsob, jak se 100% chránit před kyberšikanou a jejími útoky. Riziko můžeme pouze snížit a to díky používání a dodržování následujících pravidel:

- respektovat ostatní uživatele
- nebýt přehnaně důvěřivý
- nesdělovat citlivé informace, které by mohli být zneužity
- seznámit se s pravidly služeb internetu a GSM sítí
- seznámit se s riziky, které souvisí s elektronickou komunikací

Jak postupovat v případě, že se staneme obětí kyberšikany?

- ukončit komunikaci
- blokovat útočníka
- identifikovat útočníka
- oznámit útok
- nebýt nevšímavý
- podpořit oběť

Kde hledat pomoc?

- pomoc ONLINE (Internet Helpline)
- E-bezpečí
- Národní centrum bezpečnějšího internetu (Safer Internet)
- Poradenská linka pro pedagogy
- Úřad na ochranu osobních údajů
- Policie ČR

Nejčastější projevy kyberšikany:

- publikování ponižujících záznamů nebo fotografií
- ponižování a pomlouvání v rámci sociálních sítí
- krádež identity, zneužití cizí identity ke kyberšikaně nebo dalšímu sociálně patologickému jednání
- ztrapňování pomocí falešných profilů
- provokování a napadání uživatelů v online komunikaci

- zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť
- vyloučení z virtuální komunity
- obtěžování, vyhrožování, zastrašování, vydírání

Prevence kyberšikany:

1. Nezveřejňovat osobní údaje.
2. Nesdílet fotky. Fotky, které na internet dáš třeba z legrace, mohou někoho z tvých přátel mrzet. Příliš odhalené fotky, které budou útočnickovi lehce dostupné, mohou přilákat jeho pozornost.
3. Bezpečně se odhlašovat.
4. Měnit přihlašovací údaje nebo mít bezpečnější hesla.
5. Nepřidávat si lidi pouze kvůli počtu.
6. Přidávat si pouze dobře známé lidi.
7. Číst si pravidla užívání.
8. Rozlišovat virtuální a reálný život. Je moderní mít profil na sociální síti, ale důležitější je to, co děláš v reálném životě.
9. Nastavovat sdílení. Na sociální síti můžeš nastavit, pro koho budou informace ve tvém profilu viditelné.
10. Nebýt závislý na sociálních sítích.

15. Pravidla pro bezpečné užívání internetu

---

1. Nikomu (ani nejlepšímu kamarádovi) nesděluj přihlašovací heslo své mailové schránky nebo počítače.
2. Nikomu neposílej na internetu svou fotografii, své osobní údaje, telefonní číslo.
3. Pokud máš schůzku s někým, s kým ses seznámil na internetu, musí rodiče bezpodmínečně vědět, kam jdeš a proč. Na schůzku nechoď sám a sejděte se na veřejném místě. Nikdy u nikoho doma.
4. Okamžitě přestaň chatovat, když se začnou probírat věci, které tě budou přivádět do rozpaků nebo tě vyděsí. Svůj zážitek vždy sděl rodičům.
5. Neodpovídej na nevkusné, hrubé nebo urážlivé e-maily. Oznam rodičům, že jsi takový mail

dostal. Platí i o obrázcích s vulgární tematikou.

6. Když ti někdo na internetu nabízí něco, co je tak lákavé, že se to nepodobá pravdě, nevěř mu – není to pravda.
7. Pokud na internetu narazíš na něco, o čem víš, že je nezákonné, oznam to rodičům.
8. Neotvírej soubory přiložené k elektronickým zprávám od lidí, které neznáš. Mohou obsahovat viry.
9. Doba strávená denně u počítače má být vždy kratší než doba strávená venku na čerstvém vzduchu. Ve hře je tvé duševní i tělesné zdraví.

Na stránkách www.bezpecne-online.cz jsou kromě odpovědí na mnoho otázek týkajících se bezpečného internetu také znalostní testy a videa, která pobaví, poučí nebo vedou k zamyšlení.